

การสร้างมาตรฐานสถานี่โทรทัศน์และรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย

นายชัยพร ตั้งพูลสินธนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-1703-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 21049415

STANDARD DEVELOPMENT OF TELEVISION STATION
AND TELEVISION PROGRAMMES IN THAILAND

Mr. Chaiyaporn Tangpoonsinthana

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Communication Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-1703-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสร้างมาตรฐานสถานีวิจัยและรายการโทรทัศน์ ในประเทศไทย

โดย

นายชัยพร ตั้งพูลสินธนา

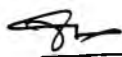
สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

.....

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พนา ทองมีอาคม)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพัตตา ปวงระฤทธิ)

ชัยพร ตั้งพลสินธนา : การสร้างมาตรฐานสถานีโทรทัศน์และรายการโทรทัศน์ในประเทศไทย.
(STANDARD DEVELOPMENT OF TELEVISION STATION AND TELEVISION PROGRAMMES
IN THAILAND) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ศิริชัย ศิริกาเยะ.1,551 หน้า. ISBN 974-17-1703-2.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายในการสร้างมาตรฐาน ดัชนีชี้วัดและเกณฑ์ตัดสินความสามารถใน
การปฏิบัติงานของสถานีโทรทัศน์และหน่วยงานที่ผลิตรายการโทรทัศน์ อันได้แก่รายการข่าว, รายการ
ละครโทรทัศน์ และรายการเกมโชว์ การวิจัยนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้
ทฤษฎีเชิงระบบในส่วนที่เกี่ยวกับแนวคิดโครงสร้างหน้าที่นิยม เป็นกรอบในการศึกษา ซึ่งข้อกำหนด
มาตรฐาน ดัชนีชี้วัด และเกณฑ์ตัดสินมาตรฐาน ได้พัฒนามาจากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ปฏิบัติงานของ
สถานีโทรทัศน์และหน่วยงานที่ผลิตรายการโทรทัศน์เป็นจำนวน 103 คน และนำมามาตรฐานที่พัฒนาขึ้นนี้
ไปตรวจสอบการยอมรับจากนักวิชาชีพอีก 57 คน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทดสอบการใช้มาตรฐานกับ
สถานีโทรทัศน์และหน่วยงานที่ผลิตรายการโทรทัศน์ด้วย

ผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ข้อกำหนดมาตรฐานทั้งหมด 84 ข้อความ และดัชนีชี้วัดทั้งหมด
375 ดัชนีรวมทั้งเกณฑ์ตัดสินดัชนี ทั้งนี้หน่วยงานที่ถูกประเมินการปฏิบัติงาน ต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่า
500 คะแนน จึงจะผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดขึ้น

ลายมือชื่อนิสิิต..... *P. Jangpenlathan*
สาขาวิชานิเทศศาสตร์ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *aw m.*
ปีการศึกษา 2545 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

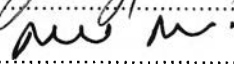
418545428 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEY WORDS: STANDARDS / DEVELOPMENT / TELEVISION STATION / TELEVISION PROGRAMMES

CHAIYAPORN TANGPOONSINTHANA : STANDARD DEVELOPMENT OF TELEVISION STATION AND TELEVISION PROGRAMMES IN THAILAND : THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SIRICHAIR SIRIKAYA, Ph.D. 1,551 pp. ISBN 974-17-1703-2.

The objectives of this research are to create the standards, indicators and criteria for evaluating the performance of television stations and production houses responsible for producing news programs, television drama and game shows. This study is a combination of qualitative and quantitative research methods, using the systems theory relating to structural functionalism as conceptual framework. The criteria, indicators, and evaluation methods are developed from in-depth interviews with a total of 103 professionals working in various television stations and production houses. The researcher then tests the acceptance of the developed standards with 57 professionals, in addition to implementing them with one television station and applicable production houses.

At the completion of the study, the researcher obtains a total of 84 standard items and 375 indicators, including the criteria for assessing the overall operational performance. It should be noted, however, that the television station and production houses being evaluated must score no less than 500 points in order to pass the developed standard test.

	Student's signature.....	
Field of study Communication Arts.....	Advisor's signature.....	
Academic year 2002.....	Co-advisor's signature.....	

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เกิดขึ้นได้จากความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริกายะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งนอกเหนือจากการเป็น “ครู” ผู้เปิดโลกทัศน์ในงานวิชาการให้แก่ผู้วิจัยแล้ว ยังเป็นผู้ชี้แนะ อบรมให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้ถึงคุณค่าของความมีวินัย ความอดทน และความทุ่มเทเสียสละเพื่อให้ได้ผลงานที่ดีที่สุด ซึ่งเป็นบทเรียนอันมีค่าอย่างสูงต่อชีวิตของผู้วิจัย นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี รองศาสตราจารย์ ดร.พนา ทองมีอาคม รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพัตตา ปวนะฤทธิ ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานกรรมการ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงการให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะเพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้ให้ข้อมูลหลักตั้งที่ระบุไว้ในบทที่ 3 ทุกท่าน ซึ่งได้เสียสละเวลาและภารกิจหน้าที่การงานเพื่อให้สัมภาษณ์ บางท่านให้เวลากับผู้วิจัยถึง 5 ชั่วโมง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย ขอขอบคุณบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ เจ้าหน้าที่ห้องบัณฑิตศึกษา และบรรดาเพื่อน พี่ น้อง นิสิตปริญญาเอกทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมานานจนกระทั่งงานเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งเพื่อนอัสสัมชัญ เพื่อนนิเทศศาสตร์ ทุกท่านที่แสดงความปรารถนาดี และมอบกำลังใจให้ผู้วิจัยมาโดยตลอด รวมทั้ง น้องเหมียว สุพัฒน์ศิริ แพงพันธุ์ ผู้ช่วยผู้วิจัยที่ได้ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

ในที่สุด การเดินทางไกลก็ถึงจุดสิ้นสุด ผู้วิจัยขอขอบคุณความสำเร็จครั้งนี้ให้แก่บิดา มารดา ผู้ให้ความรัก ความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิตและสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ทำในสิ่งที่ต้องการมาตลอดอย่างไม่มีเงื่อนไข รวมถึงภรรยาของผู้วิจัย คุณวรวรรณ เชื้ออารักษ์กุล ผู้คอยเป็นกำลังใจ และสนับสนุนการตัดสินใจของผู้วิจัยในทุกด้าน รวมทั้งยินดีเสียสละความสุขส่วนตัวในการทุ่มเทเลี้ยงดูบุตรชายทั้งสองเป็นอย่างดี ทำให้ผู้วิจัยใช้เวลาทั้งหมดในการศึกษาเล่าเรียนได้อย่างเต็มที่

ผู้วิจัยขอขอบคุณสิ่งสำคัญ 2 สิ่ง ที่ตั้งอยู่บนโต๊ะทำงานของผู้วิจัย คือภาพยอดเขาเอเวอเรสต์ และภาพของบุตรชายทั้งสอง คือ ด.ช. กันตพัฒน์ และ ด.ช. อธิวัฒน์ ตั้งพลดิษฐา ภาพทั้งสองคอยจูงใจผู้วิจัยยามท้อแท้ เหน็ดเหนื่อย อยากเลิกล้มกลางคัน ให้ลุกขึ้นมาสู้อีกครั้ง รูปภาพทั้งสองบอกแก่ผู้วิจัยว่า “ถ้าเรามั่นใจว่าเราสามารถปีนขึ้นไปถึงยอดเขาได้ เราจะทำมันได้” และความพยายามอันยิ่งใหญ่ครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถใช้สอนบุตรชายทั้ง 2 ให้รู้ถึงคุณค่าของความวิริยะ ความพากเพียร อุทิศตน และความอดทนเพื่อความสำเร็จได้อย่างเต็มภาคภูมิ เหมือนที่พ่อของเขาเคยทำมาแล้ว

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๔	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖	
กิตติกรรมประกาศ.....	๗	
สารบัญตาราง	๗	
สารบัญแผนภาพ.....	๘	
บทที่ 1	บทนำ	
- ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1	
- ปัญหานำวิจัย.....	9	
- วัตถุประสงค์การวิจัย.....	9	
- ขอบเขตในการวิจัย.....	10	
- ข้อตกลงเบื้องต้น.....	10	
- ข้อเสนอพื้นฐานการวิจัย.....	11	
- นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง.....	11	
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13	
บทที่ 2	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	15
- แนวคิดทางด้านคุณภาพและมาตรฐาน.....	15	
- การประกันคุณภาพ.....	22	
- ทฤษฎีระบบกับการประเมินคุณภาพ.....	25	
- แนวคิดเรื่องการบริหารและการจัดการ.....	29	
- การบริหารโครงการ.....	33	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
ระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
- แหล่งข้อมูลในการวิจัย.....	41
- แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร.....	41
- แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล.....	43
- ขั้นตอนการวิจัย.....	88
- การนำเสนอข้อมูล.....	93
บทที่ 4	
มาตรฐานสถานีโทรทัศน์.....	96
- ลักษณะการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์.....	96
- ปัจจัยนำเข้า	
- มาตรฐานบุคลากร.....	105
- มาตรฐานการบริหารจัดการ.....	189
- มาตรฐานการเงิน.....	206
- มาตรฐานพัสดุครุภัณฑ์.....	210
- ปัจจัยกระบวนการ	
- กระบวนการหลัก.....	221
- กระบวนการสนับสนุน.....	256
- ปัจจัยผลผลิต.....	279
- ปัจจัยผลสัมฤทธิ์.....	285
- คะแนนมาตรฐานสถานีโทรทัศน์.....	301
- สรุปการพัฒนามาตรฐานสถานีโทรทัศน์.....	415

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
(เล่ม 2)	
มาตรฐานรายการข่าว.....	418
- ลักษณะการดำเนินงานของฝ่ายข่าว.....	418
- ปัจจัยนำเข้า	
- มาตรฐานบุคลากร.....	426
- มาตรฐานการบริหารจัดการ.....	502
- มาตรฐานการเงิน.....	530
- มาตรฐานพัสดุครุภัณฑ์.....	533
- ปัจจัยกระบวนการ.....	540
- กระบวนการหลัก.....	543
- กระบวนการสนับสนุน.....	573
- ปัจจัยผลผลิต.....	582
- ปัจจัยผลสัมฤทธิ์.....	601
- คะแนนมาตรฐานรายการข่าว.....	614
- ตารางข้อความมาตรฐานรายการข่าว ดัชนีชี้วัดและเกณฑ์.....	620
- สรุปการพัฒนามาตรฐานรายการข่าว.....	693
บทที่ 6	
มาตรฐานรายการละครโทรทัศน์.....	696
- ลักษณะการดำเนินการผลิตรายการละครโทรทัศน์.....	696
- ปัจจัยนำเข้า	
- มาตรฐานบุคลากร.....	699
- มาตรฐานการบริหารจัดการ.....	794
- มาตรฐานการเงิน.....	801
- มาตรฐานพัสดุครุภัณฑ์.....	805
- ปัจจัยกระบวนการ.....	813
- กระบวนการหลัก.....	819

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- กระบวนการสนับสนุน.....	827
- ปัจจัยผลผลิต.....	855
- ปัจจัยผลสัมฤทธิ์.....	865
- คะแนนมาตรฐานรายการโทรทัศน์.....	879
- สรุปการพัฒนามาตรฐานรายการละครโทรทัศน์.....	963
บทที่ 7	
มาตรฐานรายการเกมโชว์.....	966
(1624) - ลักษณะการดำเนินการผลิตรายการเกมโชว์.....	966
- ปัจจัยนำเข้า	
- มาตรฐานบุคลากร.....	971
- มาตรฐานการบริหารจัดการ.....	1035
- มาตรฐานการเงิน.....	1043
- มาตรฐานพัสดุครุภัณฑ์.....	1045
- ปัจจัยกระบวนการ.....	1052
- กระบวนการหลัก.....	1057
- กระบวนการสนับสนุน.....	1085
- ปัจจัยผลผลิต.....	1095
- ปัจจัยผลสัมฤทธิ์.....	1105
- คะแนนมาตรฐานรายการเกมโชว์.....	1119
- สรุปการพัฒนามาตรฐานรายการเกมโชว์.....	1189

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
(๒๖๕)	
บทที่ 8	
บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	1192
- สรุปการสร้างมาตรฐานสถานีโทรทัศน์ไทย.....	1193
- สรุปการสร้างมาตรฐานรายการข่าว.....	1196
- สรุปการสร้างมาตรฐานรายการละครโทรทัศน์.....	1198
- สรุปการสร้างมาตรฐานรายการเกมโชว์.....	1200
- ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	1202
รายการอ้างอิง.....	1203
(๒๖๕)	
ภาคผนวก ก	
- ตารางแสดงผลการทดสอบการยอมรับมาตรฐานสถานีโทรทัศน์.....	1214
ภาคผนวก ข	
- ตารางแสดงผลการทดสอบการยอมรับมาตรฐานรายการข่าว.....	1313
ภาคผนวก ค	
- ตารางแสดงผลการทดสอบการยอมรับมาตรฐานรายการละครโทรทัศน์.....	1385
ภาคผนวก ง	
- ตารางแสดงผลการทดสอบการยอมรับมาตรฐานรายการเกมโชว์.....	1471
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	1538

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	คะแนนองค์ประกอบมาตรฐานสถานี่โทรทัศน์.....	300
4.2	มาตรฐานสถานี่โทรทัศน์ไทย.....	308
5.1	คะแนนองค์ประกอบมาตรฐานรายการข่าว.....	613
5.2	มาตรฐานรายการข่าว.....	620
6.1	คะแนนองค์ประกอบมาตรฐานรายการละคร.....	878
6.2	มาตรฐานรายการละครโทรทัศน์.....	885
7.1	คะแนนองค์ประกอบมาตรฐานรายการเกมโชว์.....	1118
7.2	มาตรฐานรายการเกมโชว์.....	1125

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2.1 ส่วนประกอบของระบบ.....	27
3.1 ขั้นตอนการจัดทำมาตรฐาน ดัชนีชี้วัดและเกณฑ์.....	88
3.2 กระบวนการดำเนินการวิจัย.....	95
4.1 แสดงการแบ่งงานในองค์กรและปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานีโทรทัศน์.....	98
4.2 ผังโครงสร้างสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	99
4.3 ผังโครงสร้างสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11	100
4.4 ผังโครงสร้างสถานีโทรทัศน์ไอทีวี	101
4.5 โครงสร้างมาตรฐานการจัดองค์กรสถานีโทรทัศน์.....	102
4.6 โครงสร้างสถานีโทรทัศน์และบุคลากรประจำแต่ละฝ่าย.....	107
4.7 กระบวนการทำงานของสถานีโทรทัศน์.....	220
5.1 ผังโครงสร้างฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ช่อง 3.....	422
5.2 ผังโครงสร้างฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7.....	423
5.3 โครงสร้างมาตรฐานการจัดองค์กรฝ่ายข่าว.....	424
5.4 แสดงกระบวนการผลิตรายการข่าว.....	543
5.5 แสดงองค์ประกอบของดัชนีชี้วัด / เกณฑ์ ความตรงไปตรงมาสำหรับการทำงานสื่อ.....	541
6.1 แผนผังแสดงกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์.....	817
6.2 แสดงกระแสเงินสดในการดำเนินโครงการ.....	824
7.1 แผนผังแสดงกระบวนการผลิตรายการเกมโชว์.....	1055
7.2 แสดงให้เห็นถึงกระแสเงินสด ที่ไหลเข้ามาในโครงการ.....	1060